

PANORAMSKI PUTEVI

Panoramski putevi Crne Gore vode vas kroz raskosnu prirodu, nevjerojatno raznolike pređele i upoznaće vas sa kulturnom ove beskrajno zanimljive zemlje. Četiri predložene rute otvaraju krajolike: od bajkovite jadranške obale na jugu, pa sve do divljih i izmazanih planina na sjeveru zemlje.

Ruta "Kruna Crne Gore" je najduža među našim panoramskim putevima, duga je preko 800 kilometara. Proveće vas kroz sjeverni i istočni dio Crne Gore, posjetite zaštićene prirodne tache pod UNESCO zaštitom.

Auzetni i bajkoviti planinski pejzaži, autentična ruralna područja, domaći proizvodi visokog kvaliteta i tradicionalno gostoprimstvo lokalnog stanovništva, glavne su odlike ove panoramske rute.

CRNA GORA
Dolja lepošta
www.montenegro.travel

LEGENDA

- 1 Kruna Crne Gore
- 1 Alternativni smjerovi
- 1 Početak i kraj rute
- Zaštićene zone
- Državna granica
- Preporučeni smjer
- Sakralni objekti
- Vidikovac

KOORDINATE POČETNE TAKČE
N 42°26.51133', E 19°16.49093'

1:1000000

**CRNA
GORI**
PANORAMSKI PUTEVI
besplatna mapa

KRUNA CRNE GORE
Panoramic Roads

Detalji sa panoramskog puta

VAŽNI TELEFONI

Customer Care Centre: 0 8000 1300
Hitna pomoći: 112
Policija: 122
Pomoći na putu - AMSCG: 19807
Gorska služba spašavanja Crne Gore
+382 (0) 40 256 084

KORISNE INFORMACIJE

NACIONALNA TURISTIČKA ORGANIZACIJA
www.montenegro.travel

LOKALNE TURISTIČKE ORGANIZACIJE

Podgorica: www.podgorica.travel
Danilovgrad: www.danilovgrad.travel
Plužine: www.parkpiva.com
Žabljak: www.totaznjak.com
Savnik: www.tosavnik.me
Kolašin: www.kolasin.me
Mojkovač: www.mojkovac.travel
Pjelješac: www.toplepjelje.me
Bijelo Polje: www.tobijelopolje.me
Petnjiča: topetnica@gmail.com

Rožaje: www.turistickaorganizacija.rozaje.me

Berane: www.toberane.me

Andrijevića: www.tandrijevica.me

Plav: www.toplav.me

Gusinje: turizam@optinstagusinje.me

NACIONALNI PARKOVI CRNE GORE

www.nparkovi.me

PARK PRIRODE PIVA
www.parkpiva.com

NARODNI MUZEJ CRNE GORE

www.mmmusej.org

POLIMSKI MUZEJ
www.polimskimuzeju.me

PRAKTIČNA UPUTSTVA

Panoramski put „Crna Gora“ je asfaltiran cijelim dužinom. Značajan dio rute vodi uskim vijugavim putevima, vožnje polako i veoma oprezno. Može se desiti u susretu sa vozilom, koje dolazi iz suprotnog smjera, da će se morati vratići unazad kako biste se možili. Ovo se naročito odnosi na dio vježne rute (1) koja prolazi kroz Park prirode Piva i Nacionalni park Durmitor.

Najistaknutija visinska kota ove rute je 1911 metara nadmorske visine, na prevoju Sedlo (Durmitor). Najpoznatiji period za obilazak rute je od maja do oktobra, dok se u ostalim periodima godine treba unaprijed informisati o vremenskim uslovima, jer ruta dobri dijelom prolazi preko visokih planina gdje su snježne padavine uvjet moguće i u zimskog perioda. Tokom zimskih mjeseci, zbog snježnih pokrivača, put preko Durmitora je zatvoren za saobraćaj. Isto važi i za puteve preko prevoja Trešnjevik (Komovi) i prevoja Turjak.

Takođe, nakon obilnih kiša, na pojedinim dionicama može doći do odrona i oštećenja kolovoza, pa treba obratiti posebnu pažnju i prilagoditi brzine uslovima na putu. Dijelovi rute koji vode od Šćepan Polja preko Durmitora za Žabljak nisu pogodni za velike kampere (7 metara i duže, 2,3 m i šire), takođe je neophodno da vozači manjih kampera imaju iskuštu u vožnji uskim planinskim putevima. Posebnu pažnju treba obratiti vozeći se pravcima Plužine - Šćepan Polje, Pišće - Žabljak, Andrijevića - Kolašin i Petnjiča - Rožaje.

Panoramski put Kruna Crne Gore je označen u oba smjera, na počinjući i završava se u Podgorici, nakon pređenih 800 km. Međutim, vi možete izabrati putanje po svojoj želi kombinujući alternative pravce rute, kao i naše ostale panoramske putevje, stvarajući sopstveni plan putovanja. Na signalizaciju ova ruta je označena brojem 1, a alternativni pravci sa dodanim slovom - a, b, c, d, e, f ili g.

Duž rute imate dovoljno benzinskih pumpi, s izuzetkom iznad vježne zone, a u Podgorici, nakon dozvoljene dozvole, možete učiniti putovanje u oba smjera, ako saobraćajnom signalizacijom nije drugačije regulisano. Panoramski putevi Crne Gore koriste postojeću infrastrukturu. Na snazi su nacionalni saobraćajni propisi. Ministarstvo održivog razvoja i turizma ne preuzima odgovornost zbog mogućih građevinskih radova i upišivanja na zaobilaznice, kada ni za vanredne situacije na rutama.

PIVA

Od Krvnog cesta nastavite prema Plužinama, u sutrašnji putovanju u zonu na vašem putu, parku prirode Piva. Kroz Plužine protiče rijeka Piva, a 1975. godine na Pivu napravljena brana i formirano vježtačko jezero, tako da je jasno da naselje Plužine sada pod vodom, a novi grad napravljen je odmah nakon brane. Vježtačko jezero je dugacko 42km, njegova obala pratiće vas dok prolazite putem koji vodi ka Šćepan Polju.

U mjestu Plužine imate opciju da skratite putovanje i uključite se prečicom na putu za Durmitor. Ovaj put vodi u selo Pišće označen je na mapi (1G). Od Plužine u selo Šćepan Polje, koje se nalazi na samoj granici sa Bosnom i Hercegovinom, ruta ide neposredno iznad Pivskog jezera, a od načeve crnogorac hrvatske elektrane (preko koje prelaze) put dalje prati tok rijeke Pive.

Ovaj dio puta isklesan je kroz same litice atraktivnog kanjona i zahtjeva povećanu opreznost. Cijela ova dionica je jedan prelijep vidikovac, zastavite povremeno, jer u Šćepan Polju se opravštate od Pivskog jezera, a upoznajte sa Pivskom planinom i Durmitorom.

Meandri Čehotine

Komovi

Durmitor

Tradicionalni smještaj na selu

Dobrodošli na panoramsku rutu „Crna Gora“, nadamo da ćeće uživati u istraživanju grandioznih planina, po kojima je ova morska riva dobila ime. Ona je i najduža među panoramskim putevima, ali takođe i najatraktivnija po svom vremenskom i interesovanju. Naše je vam pogomognemo da napravite odarib, a vaše je da uživate!

Ako odlučite da obidete cijeli put, stupite na teritorije tri nacionalna parka i dva parka prirode, kao i UNESCO-zaštićeno područje, pejzaži na koje će načitati mimoče se neprestanom, otkrivajući vam razna ruha prirode Crne Gore. Visoke planine su glavna karakteristika ovih krajeva. Velike nadmorske visine i izimi surove vremenske prilike, učinili su da se ljudi odvajaju nasejavaju u dolinama riječaka, koji je ovde mnogo. Putevi su pravljeni onamo gdje su rijeke uklesale trase i omogućile pristup čovjeku. Tu se nalazi punkt na kome možete platiti ulaznicu u nacionalni park.

DURMITOR

Na blizini sela Trsa, gdje preporučujemo da napravite pauzu, uključujete se na panoramski put koji spaja Podgoricu i Kolašin, ovim putem ćete ići sve do Mokrova. Preći prevoj Crkvine, koji je Crnogorska prirodna linija razdvajanja centralnog i sjevernog dijela Crne Gore. Ovo je tačka sa koje često možete da vidite dvije klime, od prevoja ka Podgorici proljeće uvijek stiže bar mjesec dana ranije nego u dijelu od prevoja ka Kolašinu.

Dakle, ponovo ste zašli u visoka planinska područja. Kolašin je, kao i Žabljak, prirodnici graditi aktivan leti i zimi, ovdje takođe imate mnóstvo hotela i restorana, kao i turističke agencije. Ovaj kraj je po lisanomu sruši se danas čuva u Polimskom muzeju u Beranama.

Cijeni u Žabljaku kraj u kom su rudnici bili aktivni još u starom vijeku kada su ovo područje naseljavali Iliri. Rimljani su ovde dosli u prvom vijeku, a u mjestu Komidi kod Pljevlja pronađeni su ostaci rimskog grada Municipium S, koji je osnovan 19. st. a neki zapisi govore da je u to doba ovdje živjelo čak 40 000 stanovnika. Sve to govori da je Pljevlja istorijski kraj bila značajno mjesto, važan grad na travkogradim, karavanskim putevima.

Od Kolašina dalje putuje riječka Taru. Na pola puta prema Mojkovcu vidjećete skretanje prema nacionalnom parku Biogradska gora i prema Biogradskom jezeru, koji je dragulj tog parka. Definitivno vam preporučujemo da obidete ovo mjesto, put napravite odmor i odvojite nešto vremena za setnju oko jezera.

Tara se izdvaja od drugih rijeka u Crnoj Gori, skoro cijelim tokom je pod zaštitom UNESCO-a. Uskoro ćete vidjeti i zašto. U Mojkovcu, starom rudarskom mjestu u kom se nekada kovao novac (po čemu je Mojkovac i dobio ime) skrećete na put prema Žabljaku i Pljevljima, ovdje ulazite u zonu kojom dominira Tara.

Uzlete u najdublji kanjon u Evropi, na svijetu je od njega dublji Sami Veliki kanjon u Koloradu. Ova dionica između Mojkovca i Đurđevića Tare je jedna od najatraktivnijih u Crnoj Gori, iz više razloga. Ovdje će nači manastir u Dobrilovini, koji toplo preporučujemo za obilazak. Zatim ćete ući u Crnu Podu, dio nacionalnog parka Durmitor, čuven kao stanište i prasrama crnog bora, koji ovdje raste do visine od 45 metara, a stvara se prasrama 400 godina.

Budite oprezni na putu, možete da bude odrona, ljeti je saobraćaj frekventan, put je krušav, a pejzaž će vam odvlačiti pažnju. Ubrzo ćete stići do mesta na Đurđeviću Tari. To je obvezno turističko stajalište, jer sve do sada ste divili vravaru koja je priroda stvorila, a ovdje će vam da odredi kreatacija čovjeka.

Most je napravljen na 172 metra visine iznad Tare, njegov najveći luk ima raspon od 116 metara i kada je završen 1940. godine, držao je rekord po rasponu luka. Drugi rekord ovog mosta je veličina skele, koja iznosi 40% od ukupne vrednosti mosta. Samo dvije godine nakon što je napravljen na put, put je bio u potpunosti ukinut, a njegov najveći luk je u potpunosti ukinut.

Nakon Počenja put nastavljate prema Šćepniku, mjesto koje se smatra centrom poznatog crnogorskog plemera Drobnjaci. Gradić je nastao tako što su u njega doselili trgovci i zanatlije koji su bili potrebni Drobnjacima. Za potrebe plemena koji su bili stotari i ratnici, izgrađeni su dučani, zanatlije radioci, kovači i puškarci. Naselje se spajao tri rijeke - Bukovice, Bijele i Šćepnika, što je pravilo rjetkost i u Crnoj Gori koja obiluje rijeckama.

Ako se zadesite u Šćepniku oko ravnodnevnicu, možete prisustvovati kanjonu na skretanje za manastir Podmainsku iz XIII vijeka, pa preporučujemo da ga posjetite. Sljedeća tačka na ovom putu je Bojan, nekada je bio naseljeno mjesto, što će i sami shvatiti po velikom hotelu, pošti, školi, prodavnicama, a danas je prilično napušten. Osjećaj koji možete dobiti u ovom mjestu je kao da je vrijeme stalo prije pedeset godina.

Od Boana se spuštate prema Mioskoj, praktično cijelim putem imate predavan pogled na visoke planine, do prevoja vidite Durmitor i okolinu, a od prevoja Moračke planine. Na ovom putu nema mnogo saobraćaja, sigurno možete uživati u vožnji Tarom, što je poseban ugoden u pogledu.

Ovaj dio puta isklesan je kroz same litice atraktivnog kanjona i zahtjeva povećanu opreznost. Cijela ova dionica je jedan prelijep vidikovac, zastavite povremeno, jer u Šćepan Polju se opravštate od Pivskog jezera, a upoznajte sa Pivskom planinom i Durmitorom.

POTARJE

Na Mioskoj se uključujete u glavni magistralni put koji spaja Podgoricu i Kolašin, ovim putem ćete ići sve do Mokrova. Preći prevoj Crkvine, koji je Crnogorska prirodna linija razdvajanja centralnog i sjevernog dijela Crne Gore. Ovo je tačka sa koje često možete da vidite dvije klime, od prevoja ka Podgorici proljeće uvijek stiže bar mjesec dana ranije nego u dijelu od prevoja ka Kolašinu.

Dakle, ponovo ste zašli u visoka planinska područja. Kolašin je, kao i Žabljak, prirodnici graditi aktivni leti i zimi, ovdje takođe imate mnóstvo hotela i restorana, kao i turističke agencije. Ovaj kraj je po lisanomu sruši se danas čuva u Polimskom muzeju u Beranama.

PLJEVLJA I VRANEŠKA DOLINA

Od Durđevića Tare vode dva puta, jedan bi vas vratio prema Žabljaku, ali vi ste tamo već bili, pa ćete krenuti drugim putem, preko mosta ka Pljevljima. Pljevlja su majske vjetrine opština u Crnoj Gori, značajna po mnogo čemu. Ovo je energetski i industrijski centar države.

Cijeni u Žabljaku kraj u kom su rudnici bili aktivni još u starom vijeku kada su ovo područje naseljavali Iliri. Rimljani su ovde dosli u prvom vijeku, a u mjestu Komidi kod Pljevlja pronađeni su ostaci rimskog grada Municipium S, koji je osnovan 19. st. a neki zapisi govore da je u to doba ovdje živjelo čak 40 000 stanovnika. Sve to govori da je Pljevlja istorijski kraj bila značajno mjesto, važan grad na travkogradim, karavanskim putevima.

Iz Osmanlijskog doba ostaо je značajan spomenik, Husein-paša džamija pravljena u XVI vijeku, sa minaretom visokim 42 metra, najvećim na Balkanu. Kuran koji se čuva u džamiji, predstavlja jedno od najljepših kaligrafiskih djela tog doba. Preporučujemo da se u Pljevljama malo zadržite i istražite je. Isprobajte neke od specijaliteta ovog kraja, obavezno probajte se u pecanju, oni će vam obnoviti vremena.

Od Osmanlijskog doba ostaо je značajan spomenik, Husein-paša džamija pravljena u XVI vijeku, sa minaretom visokim 42 metra, najvećim na Balkanu. Kuran koji se čuva u džamiji, predstavlja jedno od najljepših kaligrafiskih djela tog doba. Preporučujemo da se u Pljevljama malo zadržite i istražite je. Isprobajte neke od specijaliteta ovog kraja, obavezno probajte se u pecanju, oni će vam obnoviti vremena.

Naši znameniti putovi u Crnoj Gori, nazivajući ih "čarobne" i "istržite", uključuju i Pljevlje. Ovo je jedan od najljepših putova u Crnoj Gori, morski vjetar i morski vjetar.

Naši znameniti putovi u Crnoj Gori, nazivajući ih "čarobne" i "istržite", uključuju i Pljevlje. Ovo je jedan od najljepših putova u Crnoj Gori, morski vjetar i morski vjetar.

Naši znameniti putovi u Crnoj Gori, nazivajući ih "čarobne" i "istržite", uključuju i Pljevlje. Ovo je jedan od najljepših putova u Crnoj Gori, morski vjetar i morski vjetar.

Naši znameniti putovi u Crnoj Gori, nazivajući ih "čarobne" i "istržite", uključuju i Pljevlje. Ovo je jedan od najljepših putova u Crnoj Gori, morski vjetar i morski vjetar.

Naši znameniti putovi u Crnoj Gori, nazivajući ih "čarobne" i "istržite", uključuju i Pljevlje. Ovo je jedan od najljepših putova u Crnoj Gori, morski vjetar i morski vjetar.

Naši znameniti putovi u Crnoj Gori, nazivajući ih "čarobne" i "istržite", uključuju i Pljevlje. Ovo je jedan od najljepših putova u Crnoj Gori, morski vjetar i morski vjetar.

Naši znameniti putovi u Crnoj Gori, nazivajući ih "čarobne" i "istržite", uključuju i Pljevlje. Ovo je jedan od najljepših putova u Crnoj Gori, morski vjetar i morski vjetar.